Havekredsens beslutninger

Den jubilerende havekreds iværksatte i forlængelse af gaveaccepten den 4. februar 1986 aktiviteter for at muliggøre realiseringen.

Havekredsens bestyrelse udsendte følgende meddelelse til medlemmerne:

Kære medlem af Linnerup-Tørring Havekreds.

Som du måske allerede har erfaret, har vi i bestyrelsen for Linnerup-Tørring Havekreds tilbudt museet i Hjortsvang vederlagsfrit at anlægge og beplante haven, som ligger i forbindelse med museet, - og indtil videre også at vedligeholde haven.
Vi er fuldt ud klar over, at det kræver en stor arbejdsindsats og en mindre økonomisk formåen.
Når vi alligevel har været så "letsindige", skyldes det i overvejende grad vore erfaringer fra jubilæumsudstillingen i Hammer sidste år. Foruden et pænt overskud - hvor vi havde kalkuleret med et mindre underskud - viste den en ting, som i forbindelse med ovenstående er endnu vigtigere:
Den viste nemlig, at en mængde af vore medlemmer var villige til at give en hånd med, når der skulle gøres et stykke arbejde. Nogle gav nogle timer, andre en hel aften eller en hel dag af deres fritid. Dette håber vi vil gentage sig med jævne mellemrum i de kommende ca. 2 år, som vi har afsat til selve anlægsarbejdet. Dertil kommer det nødvendige vedligeholdelsesarbejde i samme tidsrum.
Allerede nu vil vi blive glade for dit tilsagn om hjælp, uden at du derfor binder dig til noget bestemt. Hører vi ikke fra dig, hører du måske fra os!
Der bliver tale om en have i stil med det, der var mode, da museets stuehus blev bygget i 1818. Det Jydske Haveselskab har tilbudt at stille konsulent Gunver Vestergaard´s store kendskab til gamle haver gratis til rådighed, og Gunver Vestergaard har allerede lavet haveplanen.
Alt dette fører også frem til, at vi efterhånden skal bruge plante og formeringsmateriale af det som plantedes i gamle haver, f.eks. småbladet buksbom, lavendel, pæoner, aurikler og meget andet, for slet ikke at tale om diverse blomsterløg. Har du, eller kender du nogen der har disse planter i større stil, og som vil overlade os planter eller stiklingemateriale, hører vi også gerne fra dig.

Med venlig hilsen

Mogens Møller-Madsen telf. 676225
Ejnar Søndergaard
Egon Sørensen - 801137
Anne Marie Danielsen - 801588
Birthe Hansen - 801109

PS. Husk mødet "Fra frøpose til bed, krukke og vase" torsdag den 13. marts kl 1930 i Tørring Skole. Se vedlagte program.

Det jyske Haveselskab – hvis formand var Mogens Møller-Madsen - stillede som oplyst i medlemsbrevet konsulent Gunver Vestergaard til rådighed for projektet, og en af hendes specialer var netop planter i gamle haver.

Gunver Vestergaard barslede med et forslag til haveplan den 12. marts 1986.

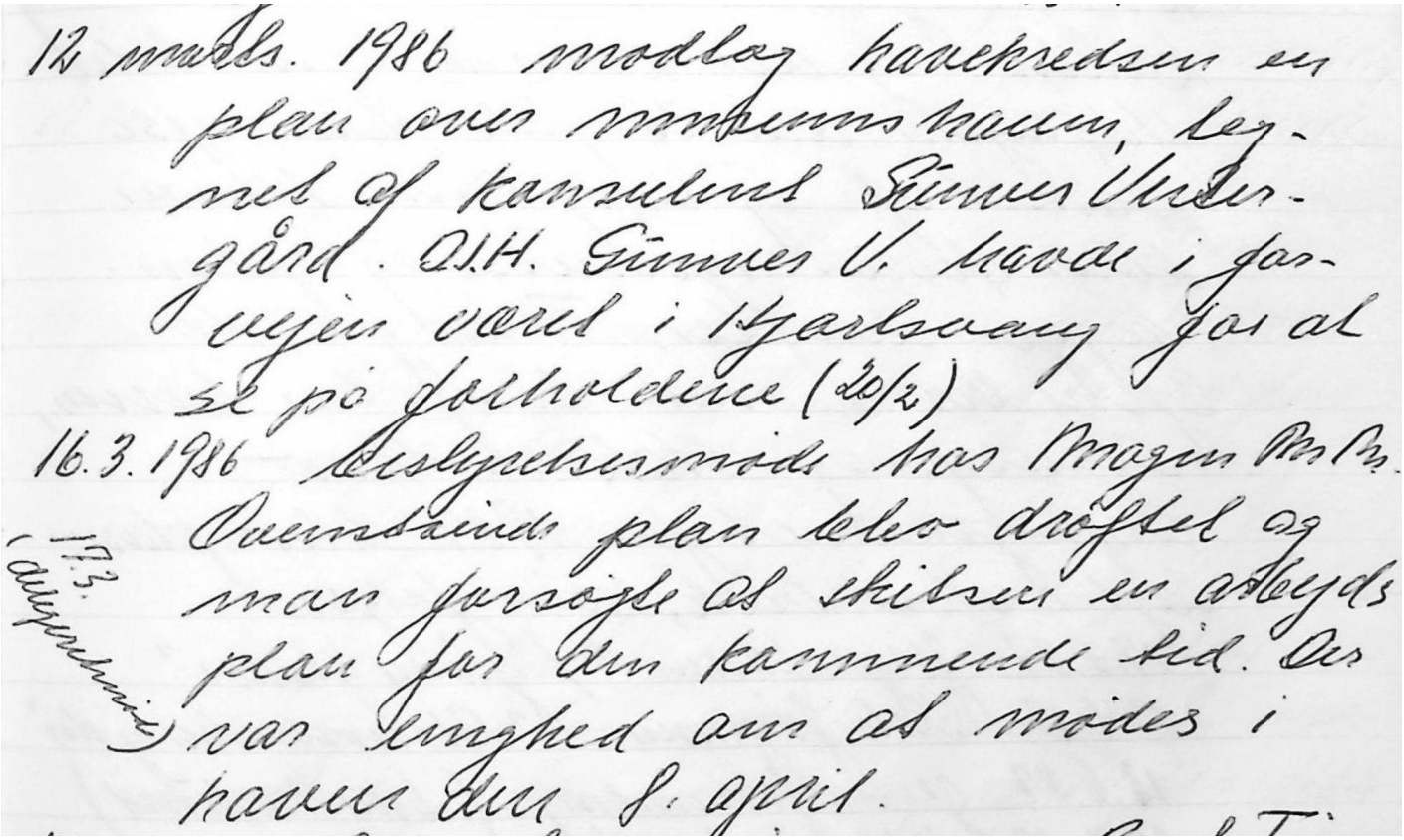
12 marts. 1986 modtog havekredsen en
plan over museumshaven, tegnet af konsulent Gunver Vestergård. O.I.H. Gunver V. havde i forvejen været i Hjarlsvang for at se på forholdene (20/2)
16.3.1986 beslyrelsesmøde hos Mogens Mø.Ma.
Ovenstående plan blev dröftet og man forsøgte at skitsere en arbejds
plan for den kommende tid. Der
var enighed om at mødes i
haven den 8. april.
17.3. (delegeretmøde)

Planen var udført i klassisk stil med hække af buxbom i cirkulære linier samt skærmende hække omkring såvel pryd som frugthave.

Anlægsarbejdet gik i gang, og forløbet illustreres måske bedst ved følgende citat fra en artikel, som haveforeningens sekretær Egon Sørensen udgav i bladet "Kredsløbet", der var et organ under Det jyske Haveselskab".

MUSEUMSHAVEN ...

Ja, sådan kalder vi den nu i daglig tale - haven, som M.Møller-Madsen gjorde rede for i maj-nummeret.

Her kommer kapitel 2.

Vinteren svandt, og foråret stod for døren. Vi - kredsbestyrelsen - skulle i gang. Vi samledes i haven en forårsdag og startede med at redde, hvad reddes kunne af forårsløg af enhver art. Så tog vi et overblik over situationen. Og hvad så vi? En gammel landbohave, som havde ligget uplejet hen i mere end 10 år. Det var ikke en græsplæne, vi stod på. Det var en knoldet græsmark, fyldt med senegræs, mælkebøtter, og hvad ved jeg? Busketterne var et kratværk af snebær, brombær og skvalderkål. Store og små træer skulle fældes - kun en 4-5 stk. skulle bevares. Det så uoverkommeligt ud, og det var næsten håbløst at tænke på. Hvem i alverden havde fået den skrupskøre ide?

Enhver form for manuel rydning af dette vildnis var utænkelig. Der skulle anderledes kræfter til. Vi henvendte os med bæven til den lokale maskinstation, - budgettet var jo lagt - stramt - så der var ikke meget at give af. Vi blev glædelig overrasket:"Jeg kommer med en rendegraver på lørdag!" Og det gjorde han så.

Det blev til mange lørdage og mange aftener med rendegraver, traktor, fræser osv. Det kostede ikke en øre. Hvad skulle vi have gjort uden Villy og Thorkild? Kun i et tilfælde måtte de melde pas. To store rødder nægtede at lade sig trække op. Men når nøden er størst.... en kæmpe gummiged kørte forbi på vejen. Føreren opfattede vores dilemma og tilbød sin hjælp. Ved fælles anstrengelse lykkedes det - op kom stubbene. "Tak skal du ha' for hjælpen!" - "Åh, det var så lidt!"

Det har netop været meget betegnende, at alle helt udenforstående har været meget interesserede og hjælpsomme, når vi har henvendt os.

Vi har til dato fået meget forærende. Bl.a. en flagstang - rå og ubehandlet - men det har maleren lovet at klare - uden beregning. Vi har fået en egestolpe til samme flagstang. Det er også blevet til et solur, og mureren har muret soklen. Gratis vognmandskørsel og billig grus til gangene. Gratis bortkørsel af affald af omkringboende landmænd. Dertil kommer planter, stiklingemateriale mm.

Kommunens tekniske forvaltning har også været velvilligt indstillet, og har leveret adskellige læs muld til opfyldning. - Vi kunne forresten godt bruge et par læs endnu, men det lykkes nok også.

Et bevis for den opmærksomhed arbejdet i haven har skabt, kan udledes af denne hændelse: Den lokale vejmand kom forbi og sagde:"Jeg skal rydde en gammel tomt med en del bregner. Var det noget for jer?" - "Ja tak!" - "Nå, men så kommer jeg med dem! Hvor kan jeg slå dem ind?"

forts.:

Og lad os blot indrømme det: Vi forsøgte at få rabat på græsfrøet, men den gik ikke. Regningen lød på flere hundrede kroner.
Det fører os ind på økonomien. Den er ikke god. Budgettet er overskredet, og kassereren skælder ud. Vi havde naturligvis kalkuleret med så og så mange hækplanter, lindetræer til lysthuset og andre forudsigelige udgifter. Men der kommer mange småting til. Lidt ekstra planter, nogle stolper, og så lidt spagnum. En enkelt øl til den frivillige arbejdskraft er vel også rimelig. Men det bliver alligevel til penge. Vi må se, hvad vi kan finde på.
På et andet område har vi også været for optimistiske. Vi havde regnet med en helt anderledes interesse fra kredsens medlemmer. Men det har skortet ikke så lidt. Kun få henvendte sig efter vor bøn om lidt eller meget frivillig arbejdskraft. Og tak til dem. Vi må indrømme, at den form for arbejdskraft skal trækkes frem ved håret. Det er lidt skuffende, når vi tænker på tidligere erfaringer. (se majnummeret.)
Men bortset fra det, så går det godt! Bestyrelsen har - samlet og på skift - tilbragt mange timer i haven, og ind imellem har det været et strengt og surt slæb. Men nu lysner det, vi er ovre det værste.
Hele haven er ryddet og renset. Hækkene er plantet, og ligeledes lindelysthuset, som vi glæder os til at hygge os i - om en halv snes år. Alle gangene er etableret og belagt med grus. Plænerne er planerede, og klar til tilsåning. Det var meningen, at græsset skulle have været sået i efteråret, men den regnfulde periode satte en stopper for det. Og hvad der var værre. Regnen afslørede også, at der flere steder i haven var opstået traktose. Angiveligt pga. de store maskiner, vi har benyttet. Men det må vi så have gjort noget ved. De fleste løg er lagt igen, sammen med løg, som vi har modtaget fra forskellig side.
Vi bestræber os naturligvis på at holde os til de gamle sorter, når vi vælger planter. Havens stil er gammel, og i skrivende stund står der kassevis af buksbomstiklinger og venter på næste forår. Sammen med de 175 lavendelplanter, vi har lavet i sommerens løb. Stiklinger af den gamle hækfuchsia skyder allerede, og inden længe får vi frø fra den gammelkendte haveaurikel fra Vestergård i Brønderslev.
Men der er lang vej endnu. En have bliver som bekendt aldrig færdig - selvom det hjælper godt på "vores".

Egon Sørensen, sekretær, Linnerup-Tørring havekreds.

Artiklen beskriver i fuld tydelighed den store opgave, som havekredsen havde påtaget sig, og bestyrelsesreferater fra møder under forløbet tyder da også på, at medlemsskaren måske ikke var så gavmild med hensyn til at lægge arbejdstimer i haveanlægget. Bestyrelsen derimod lagde rigtig mange arbejdstimer på museet, og arbejdet skred planmæssigt frem.

Eksterne sponsorer bidrog med økonomi til projektet. F. eks. afslører følgende mødereferat et bidrag til indkøb af roser:

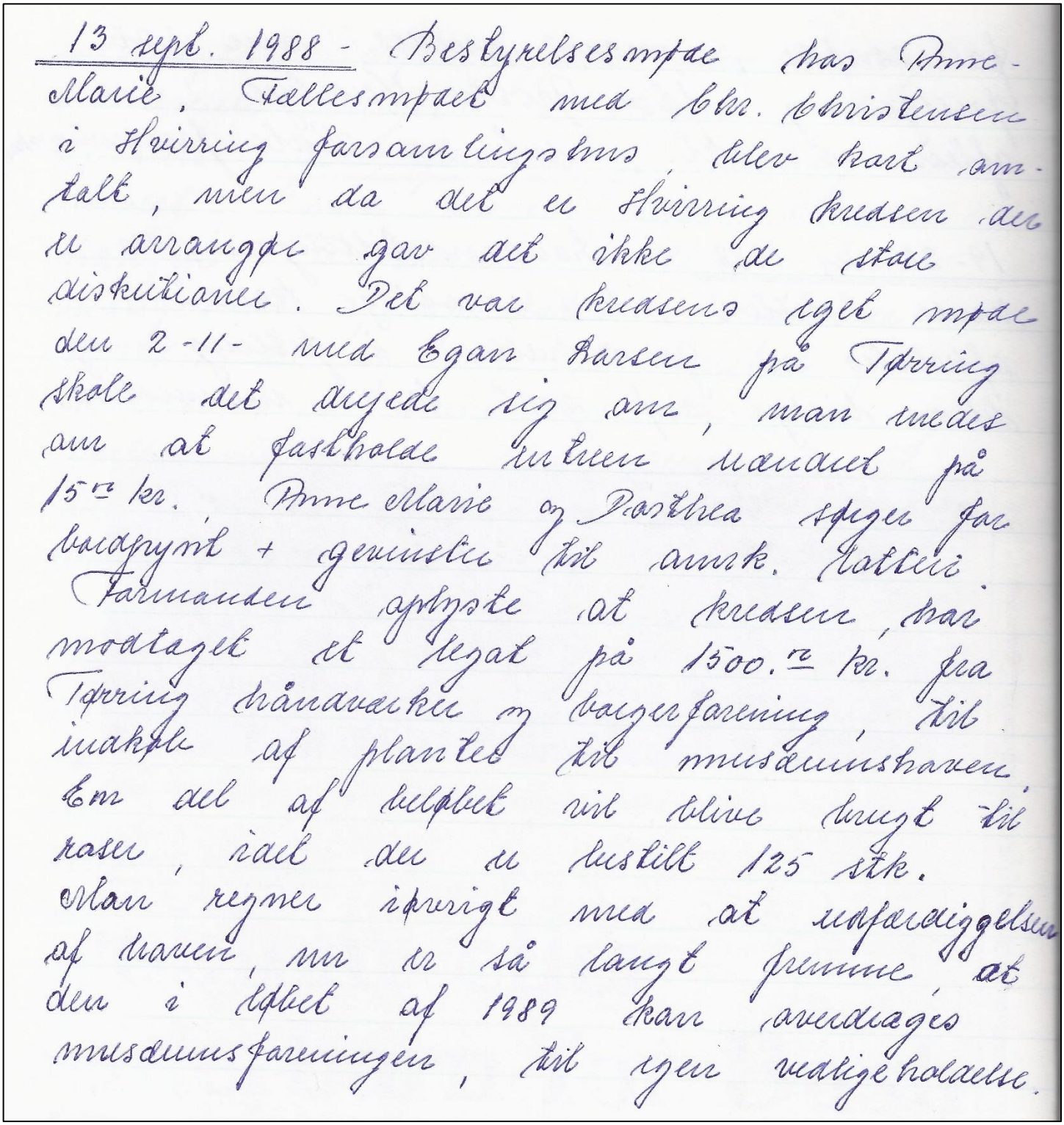

13 sept. 1988 - Bestyrelsesmøde hos Anne-Marie, Fællesmødet med Chr. Christensen i Hvirring forsamlingshus, blev kort omtalt, men da det er Hvirring kredsen der er arrangør gav det ikke de store diskutioner. Det var kredsens eget møde den 2-11- med Egon Larsen på Tørring skole det drejede sig om, man enedes om at fastholde entreen uændret på 15.- kr. Anne Marie og Dorthea sørger for bordpynt + gevinster til amrk. lotteri. Formanden oplyste at kredsen, har modtaget et legat på 1500.- kr. fra Tørring håndværker og borgerforening, til indkøb af planter til museumshaven. Em del af beløbet vil blive brugt til roser, idet der er bestilt 125 stk. Man regner iøvrigt med at udfærdiggelsen af haven, nu er så langt fremme, at den i løbet af 1989 kan overdrages museumsforeningen, til egen vedligeholdelse.

Her varsler kredsbestyrelsen, at museumsledelsen i slutningen af 1989 kan overtage plejen af anlægget, og de frivillige havefolk derfor løses fra opgaven.

I et referat fra 14. marts 1990 meddeler bestyrelsen dog, at der stadig skal løses opgaver i museumshaven, bl.a. tilplantning af et par bede i krydderurtehaven.

I et mødereferat fra 10. marts 1992 refereres en henvendelse fra formanden Gudrun Andersen fra Hjortsvang Museum, der anmoder havekredsen om udarbejdelse af en haveplan i forbindelse med opførelse af endnu et hus på museet.

Henvendelsen drøftes, men da bestyrelsen for havekredsen ikke føler, at de har mødt særlig stor anerkendelse for deres indsats i forbindelse med etablering af den gamle have, var der ikke særlig megen velvilje til at imødekomme ønsket.

Bestyrelsen tilbyder herefter museet konsulenthjælp til opgaven mod betaling af honorar.

Haveprojektet er således afsluttet fra gavegiverens side, og som en art konklusion gengives her sekretærens reflektion over ”Museumshaven”, her i en artikel til førnævnte tidsskrift ”Kredsløbet”.

MUSEUMSHAVEN

Ja, museumshaven i Hjortsvang - haven - som tidligere har været omtalt her i "Kredsløbet" sidst i nr. 19 januar 1987.

Så er der nu gået næsten fire år, og hvad er der så sket? ja der er i hvert fald brugt mange frivillige arbejdstimer, der har budt på både glæder og sorger, nogen ting er lykkedes, andre har givet anledning til spekulationer og bekymringer, som f.eks. roserne, hvor okulationen ikke rigtig lykkedes. Vi havde af økonomiske grunde kun indkøbt ganske få

ægte roser af den gamle sort "Little White Pet", men efter en spildprocent på 100 ved første okulation og 60 anden gang, håber vi nu efter tredje forsøg at få de to aflange bede, et på hver side af midtergangen, fyldt op med ca. 120 planter.

Lavendelkanten langs husets sydmur kunne ikke klare den første vinters hårde frost, - forfra - med en ny omgang stiklinger, ligeså med buxbomhækkene. Da museumsforeningen sidste forår overtog renholdelsen af haven viste det sig, at ikke alle kender forskel på ukrudt og Buxbom. Anledning til bekymringer gav også havens "klenodie" det over hundrede år gamle Peblinge æbletræ. Efter rydningen af det gamle

læhegn eller nærmere busket, kneb det for det alderssvækkede træ at stå

alene mod vestenstormen, men kærlige mennesker kom til undsætning med et

par solide støtter under de svageste grene.

Men problemer er som bekendt til for at blive løst, og det er de blevet

hen ad vejen, så lad os bare vende os til det positive. Her må fremhæves græsplænerne, især den ud mod vejen, den bliver brugt (og brugt flittigt) til parkeringsplads af museets besøgende, på trods heraf ser den stadig ud som "græsplæne". Lindelysthusets ydermur, lindetræerne, behøvede ikke de i nr. 19 omtalte 10 år, til at vokse sig så høje at man næsten kunne forledes til at tænke på, hvad fortidens lindelysthuse måske har været

vidner til eller skjulested for af romantik. Hækkene står pænt klippede, naurhækken ud mod vejen i ca. 1.50 m. højde og tjørnehækken ca. 1.00 m.

Disse hække danner ramme om Abildgårdens otte æbletræer, gamle sorter, som vi har fået lavet podninger af, bl.a. Vardeæble, Jernæble, Kesvig og Pebling, der alle har god rodfæste. Bedene langs husets sydmur er fyldt med pæoner der i sommer har dækket jorden, og blomstret om kap med stokroserne op ad husmuren.

Det runde bed i havens centrum, rummer soluret i midten omkrandset af fuchsia, aurikler og buxbomhæk måske. Flagstangen er forlængst malet og på plads. Den prydes til hverdag af en vimpel og ved festlige lejligheder af et "Dannebrog", som begge dele er en foræring fra to havekredsmedlemmer.

Krydderurtehavens bede er fyldt med ting som rabarber, humle, ambra, kørvel og persille. Mod øst afgrænsedes haven af en række store hasseltræer, der blev skånet ved saneringen, og efter at endnu en række er plantet, skulle her med tiden blive en hasselnøddegang.

Hvad er så tilbage?

Staudebedet i bunden af haven mangler endnu at blive tilplantet. Det vil ske efter en snak med Havebrugshistorisk Selskab.

Samtidig skal der skaffes plads til fire gamle roser fra en glad giver.

Når dette arbejde er tilendebragt, er vores opgave også ved at være slut.

Der vil dog stadigvæk komme småopgaver. Vi håber f.eks. at få flere løg til fordeling i bedene.

Belært af erfaringen, vil vi have lidt større tålmodighed med de buxbom, vi er i gang med at producere til erstatning for de bortlugede. I støbeskeen er også planer om en væsentlig forbedring af skiltningen i haven.

Med hensyn til økonomien kun dette, at vi af Tørring Håndværker og Borgerforening fik tildelt et legat på 1.500,- kr. Det lunede.

De massive træbænke og gamle havemøbler, der findes i haven, er alt sammen foræringer. Vi håber der måske findes flere gamle havemøbler gemt på lofter eller andre steder.

Vores tanke fra starten var at skabe en ramme omkring museet, som dels ville være med til at fremhæve helheden, og som museets gæster både kunne nyde og lære noget af at gå tur i.

Her må tilføjes, at til dette bliver den brugt flittigt.

Medvirkende til helhedsindtrykket er i høj grad også at det gamle egetræ sammen med de gamle pære- og blommetræer kunne bevares.

Skal der så gøres status over de mange fritimers slid og slæb, mener vi selv - kredsbestyrelsen - at have været nogenlunde heldige med resultatet, og målet hermed er nået.

Signeret:

Dorthea Antonsen, sekretær, Linnerup—Tørring havekreds